

Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur. 656. meddelelse. 9. februar 1961

B. Vejledninger

Sentudplantede chrysanthemum i væksthus

I de sidste par år har en ny kulturmetode til chrysanthemum vundet en vis udbredelse i danske gartnerier. Metoden består i, at rodfæstede stiklinger kan plantes i væksthus så sent som midt i august og bringes i blomst fra begyndelsen af november til januar afhængigt af sortsvalget.

Chrysanthemum danner som bekendt knopper, når daglængden er under ca. 14 timer, og det har vist sig, at 3 ugers vegetativ vækst inden knopdannelse er nok. Under danske forhold bliver den naturlige daglængde under 14 timer omkring 24. august, men overgangen mellem kort og lang dag er ret udflydende i naturen, så egentlig knopdannelse sjældent finder sted før i løbet af september. Ved udplantning inden 15. august vil planterne derfor let kunne få den fornødne vegetative vækst inden knopdannelsen.

Den sene udplantning gør det muligt at bruge bl.a. agurk- og tomathuse til chrysanthemum om efteråret uden forudgående arbejde på friland og uden at afkorte agurk- eller tomatkulturerne væsentligt. Stiklingerne skal stikkes ca. 3 uger før udplantning, men det vil ofte kunne lønne sig at købe rodfæstede stiklinger fra et formeringsgartneri.

Det er nødvendigt at sikre planterne optimale vækstbetingelser ved rigelig vanding og gødskning. Nattertemperaturen skal holdes på ca. 15-16°C, til blomsterknopperne er veludviklede, men bør derefter sænkes til ca. 12°C for at få stive stilke og god blomsterfarve. Ved udplantning midt i august må planterne ikke knibes, og der plantes ca. 50 planter pr. m². Ved udplantning omkring 1. august kan man derimod knibe og lade planterne få to grene. I så fald plantes ca. 25 planter pr. m².

Sortsvalget har meget stor betydning. Med egnede sorter kan der opnås smukke og holdbare blomster med kønt løv. Det er dog langt fra alle sorter, der er egnede, og for at finde frem til et sortiment til denne kulturmetode, er der ved Statens Væksthushusforsøg i 1960 gennemført en prøvedyrkning med 36 nye sorter. Samtidig blev et antal af sorterne prøvedyrket på friland og senere slået ind i væksthus.

Sortsnavn	Reaktionsgruppe	Blomstens		Særlige egenskaber
		farve	form	
<i>Særdeles velegnede:</i> Buccaneer	9 uger	rødbronce	marguerite, buketbl.str.	Fortrinlig. Fast vækst, gode stilke, smuk forgrening
Buckskin	9 »	ravgul	do.	Populær farve. Ret fyldige buketter
Crystal Queen	10 »	hvid	} storblomstret, udknoppet	Stive stilke, kraftig vækst. Nogle planter gav dog dværgvækst og mislykket blomstr.
Yellow Queen	10 »	bleggul		
Dark Orchid Queen	10 »	lillarosa		
Memento	10 »	hvid	marguerite, buketbl.str.	Fortrinlig. Gode stilke, smuk forgrening
Souvenir	11 »	gul	do.	God. Stive stilke, ret fyldige buketter
Yellow Fred Shoemith.	11 »	gul	storblomstret, udknoppet	Fortrinlig. Noget uens af vækst og stilk længde
<i>Velegnede:</i>				
Beauregard	10 uger	bronce	småblomstret, buketbl.str.	Ganske god. Smuk forgrening, men ret svage stilke
Yellow Beauregard	10 »	gul	do.	do.
Bronce Jubilation	11 »	mørkrød	do.	Fyldig. Stive stilke, meget kraftig vækst
Gold Ball	11 »	gul	stor pompon, buketbl.str.	Ret fyldig. God farve, meget stive stilke
Luyona	9 »	gul	stråleblomstr. buketbl.str.	Tynde, men ret stive stilke. Særpræget, elegant blomst
Portrait	11 »	mørkrosa	småblomstret, buketbl.str.	Fast vækst, gode stilke, smuk forgrening
Red Minstrel	13 »	rød	stor, flad pompon, buketbl.str.	Stive stilke, god forgrening
Reward	9 »	rosa	marguerite, buketbl.str.	Smuk farve. Fylder lovlig lidt
Sauterne	10 »	klar gul	do.	do.
Shasta	10 »	hvid	anemone, buketbl.str.	God. Stive stilke, men fylder lovlig lidt
Golden Shasta	10 »	lysegul	do.	do.
Yellow Mefo	10 »	do.	storblomstr., udknoppet	God. Meget ensartet vækst. Regelmæssige, men lovlig løse blomster

Sortsnavn	Reaktions-gruppe	Blomstens		Særlige egenskaber
		farve	form	
<i>Anvendelige:</i>				
Bluechip.....	9 uger	rosalilla	småblomstret, buketbl.str.	Ret stive stilke, god forgrening. Lovlig bleg farve.
Bronce Alvoda.....	14 »	gulbronce	do.	Gode, stive stilke. Ret uregelmæssig forgrening. Kedelig, bleg blomst
Corsair.....	13 »	gul	stor pompon, buketbl.str.	Ganske god. Uregelmæssig forgrening
Empress.....	12 »	mørkrød	anemone, udknoppet	Smuk storblomstrende. Farven lovlig mørk. Stilke ret svage
Gaiety.....	9 »	rødbronce	marguerite, buketbl.str.	Ret tynde, men stive stilke. Åben forgrening. Blakket farve
Indianapolis.....	9 »	hvid	storblomstret, udknoppet	Meget ensartet vækst. Stive stilke. Blomsterne sidder skævt på stilkene
Luyona.....	9 »	gul	stråleblomstr., udknoppet	Tynde, ret stive stilke. Uens højde. Særpræget blomst
Plum.....	10 »	rød m. gråligt skær	rørkronet marguerite, udknoppet	Særpræget blomst m. strittende randkroner. Kedelig farve. Gode stilke
<i>Uanvendelige:</i>				
Alaska.....	9 »	hvid	anemone, buketbl.str.	Smukke blomster, men for bløde stilke
Golden Boy.....	9 »	lysegul	storblomstret, udknoppet	Løse blomster, svage stilke
Gold Top.....	10 »	svovlgul	småblomstret, buketbl.str.	Fyldig. Lovlig svage stilke
Good News.....	9 »	gul	storblomstret, udknoppet	Stive stilke. Lidt halset. Uens højde og vækst
Iceberg.....	10 »	hvid	småblomstret, buketbl.str.	Fyldig. God forgrening. Stilkene lovlig svage
Illini Cascade.....	15 »	do.	do.	Ikke i blomst inden 1. jan.
Jaune Anjou.....		gul	anemone, udknoppet	Skæve, lovlig korte stilke. Meget halset
Mecca.....	9 »	klar gul	storblomstret, udknoppet	Smuk blomst, for svage stilke
Supertop.....	10 »	hvid	småblomstret, buketbl.str.	For svage stilke

Afprøvning af sentudplantede sorter

Prøvedyrkningen blev udført i et 12×50 m væksthuse efter en agurkkultur, der blev ryddet 10. aug., hvorefter rabatterne blev jævnet og fræset sammen med den øvrige jord. Udplantningen fandt sted 12. og 15. aug. Stiklingerne, der indkøbtes, var små og netop rodfæstede i tageformering. Der plantedes 150 planter af hver sort.

Da de fleste af sorterne er almindelig anvendt til kortdagsbehandling, er det muligt at angive deres *reaktionsgruppe*. (At en sort hører til f.eks. reaktionsgr. 9 uger vil sige, at den blomstrer 9 uger efter påbegyndt kortdag).

9 ugers sorterne begyndte alle blomstringen 5. nov., 10 ugers sorterne 9.-12. nov., mens 11 ugers sorterne begyndte 19. nov. Hvis sorterne knoppes ud, blomstrer de op til en uge tidligere. Blomstringen fandt altså sted 1½ uge senere end den teoretisk skulle, hvis påbegyndt kortdag regnes fra 24. aug. Med hensyn til 12 og 13 ugers sorterne, begyndte blomstringen forholdsvis senere, nemlig henholdsvis 3. og 17. dec., idet de dårlige lysforhold fra slutningen af nov. har forsinket planternes udvikling. Senere sorter end 13 og 14 ugers, når ikke at blomstre, hvis væksthuset skal være klar til næste sommers agurk- og tomatkultur.

Mange sorter tåler ikke den hurtige vækst uden at få bløde stilke. Sorterne skal imidlertid være stivstilkede, stilkklængden mindst 60 cm, og blomsterne fyldige. Hos buketblomstrende skal buketstens forgrening være smuk.

I omstående skema er de afprøvede sorter klassificeret i 4 grupper på grundlag af kvalitet, bedømmelse i væksthuset og letsælgelighed på Københavns Grønttorv. Da der findes et meget stort antal chrysanthemumsorter, er kun sorter med stor dyrkningsværdi betegnet som særdeles velegnede eller velegnede.

Afprøvning af sorter til indslag

Den 11. juni blev 12 sorter udplantet på friland og slået ind i væksthuse 19. september. Planterne blev knebet 8. juli og fik lov at beholde 3 grene hver. Sorterne var: *Anjou*, *Buckskin*, *Bluechip*, *Crystal Queen*, *Dark Orchid Queen*, *Golden Boy*, *Golden Fred Shoemith*, *Indianapolis*, *Luyona*, *Sauterne* og *Reward*.

Blomsterkvaliteten blev gennemgående god, og sorterernes dyrkningsværdi stemte godt med angivelserne i omstående skema, dog blev sorten *Golden Boy*, der er uanvendelig til senudplantning i væksthuse, usædvanlig god ved indslag med stive stilke og smukke, meget fyldige blomster.

Det viser sig, at der kan opnås ganske gode blomster ved indslag, blot udplantningen på friland sker sent, og planterne flyttes tidligt ind i væksthuse.